

Het HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL,
Aanvullende kamer 20S, (wet van 9 juli 1997),

Nr.: 613

na beraad spreekt het volgend arrest uit :

A.R. Nr. 2007/AR/3031

Rep.nr.: 2010/7133

IN ZAKE VAN :

De BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de Minister bevoegd voor Gelijke Kansen, met kantoren te 1040 Brussel, Wetstraat 51,

appellant,
geïntimeerde op incidenteel beroep,

vertegenwoordigd door meester Ilse Bosmans, loco meester Christian Bayart, advocaat te 2600 Berchem, Uitbreidingstraat 80, en tevens loco meester Gauthier Van Thuyne, advocaat te 1150 Brussel, Tervurenlaan 268a,

TEGEN :

Kamer 20S

Eindarrest

14 OKT. 2010

wonende te

geïntimeerde,
appellant op incidenteel beroep,

vertegenwoordigd door meester Aberrahim Lahlali, advocaat te 9000 Gent, Kortrijksesteenweg 731.

*****

In deze zaak spreekt het hof volgend arrest uit.

PROCEDURE

Gelet op de procedurestukken, inzonderheid het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 18 september 2007, waarvan geen betekenisakte wordt voorgelegde, en waartegen hoger beroep werd aangetekend bij verzoekschrift op de griffie van het hof neergelegd op 15 november 2007.

FEITEN EN BESTREDEN BESLISSING

1. De heer [REDACTED] werd op 14, 15 en 21 december 2003 de toegang geweigerd tot de dancing Culture Club in Gent. Op 15 december 2003 zou hij zelfs bedreigd zijn. Zowel de heer [REDACTED] als zijn vriendin mevrouw [REDACTED] legden voor deze feiten klacht neer bij de politie van Gent. De heer [REDACTED] schreef op 1 januari 2004 ook de Gentse burgemeester aan over deze feiten.

Het parket van de procureur des Konings van Gent startte een opsporingsonderzoek, maar seponeerde het dossier.

Op 15 januari 2007 dagvaardde de heer [REDACTED] de Belgische Staat om hem te horen veroordelen, onder verbeurte van een dwangsom, over te gaan tot de uitvoering van artikel 19, § 4 van de wet van 25 februari 2003 en meer bepaald tot het opstellen van een uitvoeringsbesluit dat de modaliteiten van de uitvoering van praktijktesten regelt. Verder vraagt hij schadevergoeding.

De heer [REDACTED] vraagt om zijn vordering met alle middelen, inbegrepen het getuigenverhoor, te mogen bewijzen en vraagt dat de heer Jozef DE WITTE, directeur van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, als getuige zou gehoord worden.

De heer [REDACTED] heeft voor de eerste rechter afstand gedaan van de vordering tot gedwongen uitvoering van de wet van 25 februari 2003. Na de dagvaarding zijn er op 10 mei 2007 immers drie nieuwe wetten op antidiscriminatie, gelijke behandeling en tegen racisme afgekondigd, waardoor dat deel van de vordering zonder voorwerp werd. De Belgische Staat heeft de afstand bewilligd.

2. De eerste rechter is in het bestreden vonnis van 18 september 2007 (rep. Nr. 07/37306) van oordeel dat de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, ten onrechte gedagvaard werd en beslist dat de kosten van deze dagvaarding niet moeten worden begroot.

Het bestreden vonnis verleent akte van de gedeeltelijke afstand.

De eerste rechter was verder van oordeel dat de Belgische Staat nalatig was door gedurende vier jaar na te laten de wettelijk vereiste uitvoeringsmaatregelen te treffen.

Hij aanvaardt het feit dat er tegen de wet van 25 februari 2003 een voorziening was ingesteld bij het toenmalige Arbitragehof niet als rechtvaardiging.

De eerste rechter stelt vast dat er een morele schade is en dat de heer [REDACTED] ook een kans verloor om aan te tonen dat hij het slachtoffer werd van discriminatie.

De schade wordt begroot op 1€.

Het vonnis wordt uitvoerbaar bij voorraad verklaard, maar het kantonement wordt niet uitgesloten.

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister belast met Gelijke Kansen, wordt veroordeeld tot de kosten van het geding.

GRIEVEN

Met een op 15 november 2007 ter griffie van het hof van beroep neergelegd verzoekschrift, stelt de Belgische Staat hoger beroep in omdat de Belgische Staat veroordeeld is wegens foutieve nalatigheid tot schadevergoeding en de kosten van het geding.

Het hoger beroep is tijdig ingesteld.

In hoger beroep betwist de Belgische Staat niet langer het belang van de heer [REDACTED]. Voor zoveel als nodig bevestigt het hof de oordeelkundige motivering van de eerste rechter op dit punt.

De heer [REDACTED] stelt bij conclusie incidenteel hoger beroep in omdat geoordeeld is dat de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, ten onrechte gedagvaard werd en dat de daaraan verbonden kosten niet begroot werden.

Hij meent ook dat de begroting van zijn schade op 1€ niet billijk is.

BEOORDELING

3. Ten onrechte werd de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, buiten de zaak gesteld en werden de kosten van de dagvaarding aan de Eerste Minister niet begroot.

Het besluit dat in uitvoering van artikel 19 § 4 van de wet van 25 februari 2003 moest worden opgesteld, moest immers in ministerraad overlegd worden.

Dat houdt een eigen bevoegdheid en verantwoordelijkheid in van de Eerste Minister.

Aldus komt de uitvoering van deze wet zowel toe aan de Minister bevoegd voor Gelijke Kansen als aan de Eerste Minister.

Dat de Eerste Minister hier een eigen bevoegdheid heeft, wordt ook in de feiten bevestigd. Zo betwist de Belgische Staat niet dat de Eerste Minister aan de Minister bevoegd voor Sociale Integratie gevraagd heeft om bijkomend overleg te plegen (De Standaard 26 maart 2005).

De Belgische Staat betwist ook niet dat het kabinet van de Eerste Minister rechtstreeks gereageerd heeft op de verklaringen van de heer Jozef De Witte, directeur van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen (De Standaard 31 mei 2006).

Het incidenteel hoger beroep van de heer [REDACTED] is op dit punt dan ook gegrond.

De dagvaardingskosten voor de dagvaarding aan de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, moeten weldegelijk begroot worden.

4. De Belgische Staat betwist niet dat artikel 19 §§ 3 en 4 van de wet van 25 februari 2003 voorziet dat het bewijs van discriminatie kan geleverd worden door een praktijktest en dat diezelfde bepaling tevens stelt dat de nadere regels voor de uitvoering van de praktijktest bij een in Ministerraad overlegd besluit zullen vastgesteld worden.

De Minister bevoegd voor Gelijke Kansen heeft in antwoord op een schriftelijke vraag op 28 augustus 2006 in de Kamer erkend dat het om een dringende materie gaat. Zonder het uitvoeringsbesluit was het niet mogelijk om een praktijktest uit te voeren en bijgevolg ook niet om met die test het bewijs van een discriminatie te leveren. Het is derhalve duidelijk dat het uitvoeringsbesluit noodzakelijk is voor de uitvoering van de wet.

De Koning maakt de verordeningen en neemt de besluiten die voor de uitvoering van de wetten nodig zijn, zonder ooit de wetten zelf te mogen schorsen of vrijstelling van hun uitvoering te mogen verlenen (artikel 108 Grondwet).

Wanneer een van de bevoegde ministers nadrukkelijk erkent dat het om een dringende materie gaat, dan mag verwacht worden dat met de vereiste dringendheid ook wordt opgetreden. Het niet optreden mag niet leiden tot een

de facto schorsen van de uitvoering van de wet. Zolang er geen uitvoeringsbesluit genomen is, is de wettelijke uitvoering van de praktijktest geschorst. Een dergelijke toestand mag in het licht van artikel 108 van de Grondwet niet te lang duren.

De Belgische Staat wijst er op dat de wet geen termijn bepaald heeft voor de uitvoering. Ook in de gevallen waarin geen wetsbepaling aan de uitvoerende macht een termijn voorschrijft om een uitvoeringsbesluit te nemen, kan het niet uitvaardigen van een verordening die nodig is om de wet uit te voeren, een verzuim uitmaken dat een fout is in de zin van de artikelen 1382 en 1383 B.W.. Bovendien moet een wettelijke opdracht gelezen worden in het licht van artikel 108 van de Grondwet.

De Belgische Staat betwist niet dat hij sedert de afkondiging van de wet van 25 februari 2003 geen voorbereiding genomen heeft om een uitvoeringsbesluit te nemen ter uitvoering van artikel 1383 en 4 van de wet. Er wordt evenmin betwist dat men die toestand heeft laten duren totdat de wet uiteindelijk gewijzigd werd.

De praktijktest zelf is niet aangevochten voor het Arbitragehof. Het hof treedt de eerste rechter bij dat een procedure voor het Arbitragehof de Belgische Staat er niet van ontslaat om een door de wetgever opgelegd uitvoeringsbesluit uit te vaardigen.

De opdracht van de wetgever was voldoende duidelijk en behoefde geen verdere interpretatie.

In een uitvoeringsbesluit moesten enkel de nadere regels voor de uitvoering van de praktijktest vastgelegd worden.

De Belgische Staat geeft onder randnummer 123 van zijn beroepsconclusie toe dat er in maart 2003 "een zekere en duidelijke instructie werd gegeven aan de uitvoerende macht om maatregelen te treffen met betrekking tot de praktijktest".

De omstandigheid dat de regering een initiatief wil nemen om de wet te wijzigen, stelt de regering niet vrij om de wet intussen niet uit te voeren.

De door de Belgische Staat aangevoerde wettechnische complicaties betreffen niet de uitvoering van de wet maar de wijziging van de wet en kunnen dus niet worden aangenomen als rechtvaardiging om de wet niet uit te voeren.

De termijn die de Belgische Staat weergeeft, heeft eveneens betrekking op de wijziging en niet op de uitvoering van de wet.

De Belgische Staat maakt ook helemaal niet duidelijk welke politieke knopen ter zake moesten doorgesneden worden om de wet van 25 februari 2003 te kunnen uit voeren. Evenmin wordt aangegeven welke politieke discussie er verder nog moest gevoerd worden om de wet uit te voeren. De politieke beslissing om het bewijsmiddel van de praktijktest in te voeren is precies door de wetgever al genomen.

De Belgische Staat kan niet gevolgd worden waar hij aanvoert dat nog zou moeten gedefinieerd worden wat onder een praktijktest moet worden verstaan. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt net het tegendeel. De wetgever was zeer goed op de hoogte van wat een praktijktest is. Er blijken daarover zelfs hoorzittingen te zijn gehouden (zie de verslagen van de Commissie voor de Justitie in de Senaat). De Koning moest bijgevolg enkel de uitvoeringsregels voor de praktijktest vastleggen. Dat moest gebeuren binnen een redelijke termijn, rekening houdend met de dringendheid van de materie.

Ook de omstandigheid dat er na de goedkeuring van de wet federale verkiezingen gehouden zijn, kan geen rechtvaardiging uitmaken, nu het immers om de enkele uitvoering van een goedgekeurde wet ging.

In tegenstelling tot wat de Belgische Staat aanvoert moest de heer ██████████ der regering er helemaal niet toe aanzetten om regelgevend op te treden; dat had de wetgever immers al gedaan.

In deze concrete omstandigheden van de zaak, moet met de eerste rechter worden aangenomen dat een termijn van vier jaar onredelijk lang is. De Belgische Staat is derhalve nalatig geweest in het uitvaardigen van een noodzakelijk uitvoeringsbesluit. De Belgische Staat heeft door deze nalatigheid foutief gehandeld.

Doordat er geen uitvoeringsbesluit was, heeft de heer ██████████ het bewijsmiddel van de praktijktest niet kunnen aanwenden om de discriminatie te zijnen aanzien te bewijzen. Hij heeft dan ook niet de kans gehad om de discriminatie aan te tonen door een praktijktest.

Door niet voor zijn rechten te kunnen opkomen in de door de wet voorziene omstandigheden, lijdt de heer ██████████ weldegelijk schade. Deze schade is van morele aard en staat in oorzakelijk verband met de nalatigheid om het uitvoeringsbesluit uit te vaardigen teneinde de praktijktest uitvoerbaar te maken.

Er wordt geen bewijs van enige materiële schade aangevoerd.

De morele schade kan niet exact becijferd worden, zodat die schade naar billijkheid moet beoordeeld worden.

Gelet op de omstandigheden van de zaak, zoals hoger uiteengezet, lijkt een schadevergoeding van 3.000€ dan ook gerechtvaardigd.

De eerste rechter moet worden bijgetreden dat de omstandigheid dat de heer ██████████ geen burgerlijke vordering had ingediend geen afbreuk doet aan het feit dat hij schade lijdt.

Appellant vraagt het basisbedrag van 650,00 EUR van de rechtsplegingsvergoeding en geïntimeerde het maximumbedrag van 1.500,00 EUR.

Geïntimeerde roept geen redenen in die toelaten af te wijken van het basisbedrag.

**OM DEZE REDENEN
HET HOF**

rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond.

Verklaart het incidenteel hoger beroep ontvankelijk en in de hierna bepaalde mate gegrond.

Vernietigt het vonnis van 18 september 2007, behalve in zoverre het de vordering ontvankelijk verklaart en opnieuw oordelend :

Veroordeelt de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister en door de Minister belast met Gelijke Kansen om aan de heer Abdelani XXXXXXXXXX 2000,00 EUR te betalen.

Wijst het meer gevorderde af.

Veroordeelt de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister en door de Minister belast met Gelijke Kansen, tot de kosten van beide aanleggen, deze in eerste aanleg aan de zijde van appellant bepaald op de rechtsplegingvergoeding van 650,00 EUR en aan de zijde van geïntimeerde op de dagvaardingskosten van 288,80 EUR en de rechtsplegingvergoeding van 650,00 EUR; en deze in hoger beroep aan de zijde van appellant begroot op het rolrecht van 186,00 EUR en de rechtsplegingsvergoeding van 650,00 EUR en aan de zijde van geïntimeerde op de rechtsplegingsvergoeding van 650,00 EUR.

Aldus gevonnist en uitgesproken in openbare terechtzitting van de kamer 20S van het hof van beroep te Brussel op 14 oktober 2010

waar aanwezig waren :

- de heer P. Vandermotten
- de heer Ph. De Clippel
- de heer J. Ghysels
- de heer Th. Gillioen

- raadsheer, d.d. voorzitter
- plaatsvervangend raadsheer
- plaatsvervangend raadsheer
- griffier

Th. Gillioen

~~J. Ghysels~~ PH DECLIPPEL
1 2

~~Ph. De Clippel~~ J. GHYSELS
3 4 5

P. Vandermotten

Goedgekeurd de doorhaling van 5 ~~woorden~~ woorden.